

De uitnodiging om bij deze discussie ook fundamentele vragen, die de kern van het pensioenstelsel raken in te dienen, leek voor mij het juiste moment om met dit stuk mijn bijdrage aan het pensioendebat te leveren.

Er wordt naar mijn mening een belangrijke ontwerpfout bij de huidige pensioenberekening in het pensioenstelsel over het hoofd gezien.

De discussie is het afgelopen jaar gegaan over het jaarlijkse opbouwpercentage (van 1,75% t/m 2,25% per jaar) en de daaropvolgende gebruik van de *doorsneepremie*, waarbij voor alle deelnemers aan pensioenfondsen de premie naar verhouding gelijk blijft en waar een belangrijk deel van het opbouwpercentage van de ouderen door de jongeren worden betaald. Dit wordt in het algemeen als onredelijk ervaren.

Zónder deze *doorsneepremie* zou de premie voor de oudere werknemer ca. 35 % worden en mét deze *doorsneepremie* worden jongeren tekort gedaan.
In het algemeen wordt uitgegaan van een *doorsneepremie* van ca. 20% tot 25 %.

De pensioenfondsen zijn trouwens de enigen die dit systeem hanteren. De verzekeringmaatschappijen berekenen de werkelijke premie en die kan bij oudere werknemers flink oplopen !

Dit is ook een van de redenen waarom een oudere werknemer, na ontslag, weer moeilijk passend werk kan vinden.

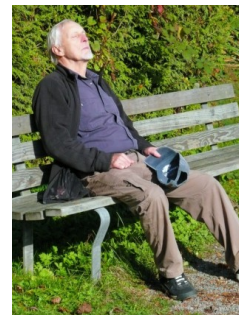
Andere punten zijn:

De oorzaak wordt gezocht bij het steeds ouder worden van de bevolking.
Het CBS rapporteerde in juni 2013 een duidelijke stabilisatie van de levensverwachting. De gemiddelde leeftijd voor mannen is nu 79,1 jaar en voor vrouwen 82,8 jaar en dat is eigenlijk al een paar jaar zo. De gemiddelde leeftijd zou dan op 80,95 jaren komen.

Er moet worden gedacht aan de extreem lage rentestand, die natuurlijk van grote invloed is op de behaalde en te behalen rendementen. Meestal wordt uitgegaan van 4 %, maar die wordt al jaren niet meer gehaald. Beleggingen bij de pensioenfondsen proberen dat te compenseren. Deze rentestand is alleen goed voor de overheid en niet voor ieder ander. Toch moet er voor een reële vaste rekenrente worden gekozen, die niet te snel fluctueert.

Ook moet er naar het gedrag rondom de pensioenen worden gekeken. Zo heeft de overheid het “Wetsvoorstel Overschotheffing Pensioenfondsen” jarenlang boven de markt laten bungelen. De pensioenfondsen hebben daarop geantwoord met het jarenlange premievrije pensioen. Mede daardoor zijn de huidige tekorten ontstaan.
Ook aan alle kosten van de pensioenfondsen moeten specifiek worden bekeken.

De plannen die nu worden voorbereid, houden ondermeer in het verlagen of opheffen van de Koopkrachttegemoetkoming Oudere Belastingplichtigen (tegemoetkoming KOB) van € 25,12, wat nu als apart benoemd onderdeel in de AOW zit verwerkt.

Ik wil een alternatief voor de systematiek voor de opbouw van het pensioen bieden:

De bovengenoemde *opbouwpercentages* en de *doorsneepremie* moeten worden afgeschaft. Er moet een eerlijker premieheffing komen en een meer transparanter opbouw van die premie.

In mijn voorstel ga ik uit van een opbouw vanaf het 21ste jaar.
De meeste werknemers komen op hun 17^e van de middelbare school en halen hun kwalificatie voor de arbeidsmarkt in de daarop volgende 4 jaren.
Ook is het uitgangspunt dat de AOW vanaf het 67ste jaar blijft gehandhaafd.
Dat zijn 46 opbouwjaren en dus 552 opbouw maanden.

Uitgangspunt is een uitkering vanuit een middelloonregeling en die 2 % per jaar stijgt.
De levensverwachting is op 83 jaren gesteld.
Deze leeftijd ligt ruim boven de eerder genoemde CBS cijfer levensverwachting van mannen (79,1) en vrouwen (82,8) en kunnen collectief worden uitgevoerd.

Er kan dan gemiddeld 16 jaren (= 192 maanden) genoten worden, met 2 % indexering per jaar.

De andere componenten van het pensioen, zoals partner-pensioen en opbouw bij invaliditeit zijn verzekering-componenten en laat ik hierbij buiten beschouwing.
Het zijn verzekeringen, die aan een pensioenregeling kunnen hangen, maar die niet noodzakelijk zijn voor de opbouw van het pensioen.

Ik ga uit van een vaste premie gerelateerd aan het inkomen en er wordt geen onderscheid gemaakt in leeftijd en/of sekse. Maar dit is geen *doorsneepremie* !

Het idee is dat per maand een bedrag wordt gereserveerd met het doel om bij het 67ste levensjaar een uitkering van ca. 70 % van het gemiddelde loon te krijgen.

Een Rekenvoorbeeld voor de alternatieve pensioen opbouw :

Stel iemand verdient € 3.000 per maand bruto
Het jaarloon is dan, inclusief vakantiegeld, € 38.880.

De huidige AOW (juli 2014) bedraagt:	€ 762,88
Vakantie-uitkering:	€ 50,61
Totaal per maand:	€ 813,49
Per jaar is dat:	€ 9.761,88

De Franchise (het deel waarover niet gespaard wordt) bedraagt nu:

$$€ 9.761,88 \times 10 / 7 = € 13.945,54$$

Als er parttime wordt gewerkt, wordt dit bedrag vermenigvuldigd met de deeltijdfactor.

De Premiegrondslag wordt dan € 38.880 - € 13.945,54 = € 24.934,46 (= € 2077,87 p/m)
Dus 70 % van € 2.077,87 = € 1.454,51 moet later maandelijks worden uitgekeerd, bovenop de € 813,49 AOW uitkering.

Indexering na pensionering:

Er is voor een indexering van 2 % gekozen, omdat de EG koerst op een gemiddelde inflatie van 2 % en de belastingdienst de 2 % indexatie ook noemt in zijn pensioenbrieven voor zelfstandigen.

De uitkering van € 1.454,51 wordt met 2 % per jaar geïndexeerd.

De gemiddelde periodieke (maandelijkse) uitkering wordt dan:

$$PU_{\text{gem}} = \frac{PU + PU \times (1 + \text{INDEX})^T}{2} = \frac{1.454,51 \times (1 + (1,02)^{16})}{2} =$$
$$= € 1.454,51 \times 1,1864 = € 1.725,62$$

Het tijdspad van de gemiddelde uitkering ligt op:

$$1,1864 = 1,02^T$$

$$T = \ln(1,1864)/\ln(1,02) = 8,63 \text{ jaren na het 67}^{\text{ste}} \text{ levensjaar}$$

Deze leeftijd van 75,63 jaren is gunstig voor de dekkingsgraad

Berekening van het doelvermogen op 67 jarige leeftijd:

$$\text{Vermogen} = PU_{\text{gem}} \times \frac{1 - (1 + i)^{-t}}{i}$$

PU = de periodieke uitkering van € 1.454,51 in het eerste jaar

PU_{gem} = de gemiddelde periodieke uitkering van € 1.725,62

t = de tijd in maanden = 192

i = de rente per maand = $i = (1 + R)^{(1/12)} - 1 = 0,279 \% \text{ p/m}$ (bij R = 3,4% per jaar)

Het benodigde vermogen is met deze gegevens is € 256.237,84 op 67 jarige leeftijd.

Dit vermogen moet in 552 maanden opgebouwd worden:

Ook hiervoor is een formule beschikbaar

$$\text{Inleg} = \text{Vermogen} \times \frac{i}{(1 + i)^T - 1}$$

Het doelvermogen op 67 jarige leeftijd is uitgerekend en nu volgt de premieberekening.

Inleg = Premie per maand

T = opbouwtijd in maanden = 552 maanden

i = is weer de rente per maand.

De benodigde inleg is dan € 195,60 per maand, gedurende deze 46 jaren.

Direct de Premie uitrekenen:

De bovenstaande twee formules kunnen omgevormd worden tot één.
Omdat de premiegrondslag bekend is, kunnen we ook direct de premie uitrekenen.

$$\text{Premie} = \text{PU}_{\text{gem}} \times \frac{1 - (1 + i)^{-192}}{(1 + i)^{552} - 1}$$

PU_{gem} = Gemiddelde Periodieke Uitkering per maand (in dit geval € 1.725,62)
Premie = Bij deze uitkering is een premie van € 195,60 nodig.
 i = De maandelijkse rente

De premie komt dus uit, bij een modaal inkomen, op 6,5 % van het brutoloon aan totale premie.

Jaarlijks kan deze premie dus worden herzien, indien het loon, de AOW en/of de rente wijzigt.

De premie kan worden verdeeld tussen werknemer en werkgever. Zo zouden beiden de helft kunnen bijdragen met een maximum van 3% voor de werknemer.

Terugrekenen van opgebouwd vermogen naar uitkering:

Door het bijhouden van het ingelegde vermogen, kan ook makkelijk een waardeoverdracht worden berekend.

Deze berekening is ook nodig om de hoogte van de periodieke uitkering te berekenen.

$$\text{PU}_{\text{gem}} = \text{PU} \times 1,1864$$

De uitkering is het eerste jaar wordt dan:

$$\text{PU} = \frac{V}{1,1864} \times \frac{i}{1 - (1 + i)^{-T}}$$

Additionele punten:

Er kunnen, in de loop van de tijd, keuzemomenten worden ingevoerd voor het aandeel beleggen t.o.v. sparen van het opgebouwde vermogen.

Er kunnen ook verzekeringscomponenten worden aan toegevoegd, waarbij wordt verzekerd voor overleiden en invaliditeit. Voor dekking daarvan kan ook het deel vermogensopbouw worden gebruikt, waardoor het af te dekken risico ook kleiner wordt.

Het partnerpensioen vormt al jaren een discussie bij de alleen-gaanden en dit aantal stijgt gestaag. Zij hebben geen behoefte aan een partnerpensioen en dat zou dus een aparte dekking kunnen vormen.

Ook kunnen toekomstige veranderingen eenvoudig worden geïmplementeerd, zoals het naar boven of naar beneden bijstellen van de pensioengerechtigde leeftijd.

Ook kan gediscussieerd worden of het niet beter zou zijn om bij een middelloonregeling met een hoger percentage dan 70 % te rekenen, om beter uit te komen bij een gewenste pensioenhoogte. Dit is voornamelijk afhankelijk van de inflatie.

Iedereen krijgt dan een eigen virtueel vermogen, waaruit ook collectief geput kan worden. De uitkering blijft dan een collectieve lijfrente regeling.

Werkgever en werknemer kunnen beide 50% aan de premie bijdragen tot een maximum van 3 % van de werknemer.

Deze regeling hoeft zich niet te beperken tot pensioenfondsen. Ook kleine zelfstandigen, DGA ondernemers en verzekeringsmaatschappijen kunnen deze systematiek toepassen. ZZP'ers zouden dat in de 'fiscale vrije ruimte' kunnen realiseren, maar dan moet deze wel worden gehandhaafd.

Oude rechten:

Bij de huidige deelnemers zal allereerst de verzekeringscomponenten van het pensioenvermogen gescheiden moeten worden, om een transparant beeld te krijgen van de situatie.

Daarna kunnen de verzekeringscomponenten weer herwaardeerd worden en berekend worden of het ingelegd vermogen voor de oudedagsvoorziening voldoet aan de nieuwe criteria.

Analyse van de mogelijke veranderingen:

In het omschreven model, zijn hier veranderingen omschreven en hun invloed berekend op de premievorming.

Omschrijving	Premie	% maandloon
Uitgangspunt (192 mnd)	€ 195,59	6,52 %
Levensverwachting naar 85 jaar (216 mnd)	€ 218,46	7,28 %
Levensverwachting naar 87 jaar (240 mnd)	€ 241,18	8,04 %
Uitgangspunt en Rente 4 %	€ 158,49	5,28 %
Uitgangspunt en Rente 3 %	€ 224,62	7,49 %
Opbouw 75 % i.p.v. 70 %	€ 217,37	7,25 %
Afschaffing KOB uit AOW	€ 198,97	6,63 %
Indexering van 2 % naar 1,5 %	€ 187,03	6,23 %

Conclusie:

Deze berekening is transparanter, eerlijker en tijdbestendig.

Ook zien we een duidelijk lagere premie voor alle leeftijdscategorieën.

De regeling heeft de voordelen van het 'oude' pensioen en het 'nieuwe' bank sparen